

Зулҳижжанинг ўн куни фазилати

05:11 / 14.08.2018 6209

Аллоҳ таоло Каломи мажидида: **“Тонгга қасам, ўн кечага қасам...”** деган (Фажр, 1-, 2).

Саҳиҳ қавлларга кўра, оятдаги ўн кечадан мурод зулҳижжа ойининг аввалги ўн кечасидир.

Оятда мазкур ойнинг ўн кечаси билан қасам ичилиши ўша кечаларнинг қадри баланд эканидан дарак беради.

Зулҳижжанинг аввалги ўн кунлиги фазилати ҳақида ҳадисларда ҳам алоҳида таъкидланган.

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهَا كُفْرًا وَهِيَ كَالَّذِي يُحْتَسِبُ حَالًا يَتَخَدَّى عَلَيْهِ عِبَادَ اللَّهِ لَمْ يَقْبَلْ زِينَةَ الْعَالَمِينَ إِذْ وَقَعَتْ فِيهَا لَمْ يُغَيِّرْ دِينًا وَهُوَ كَالَّذِي يُحْتَسِبُ حَالًا يَتَخَدَّى عَلَيْهِ عِبَادَ اللَّهِ لَمْ يَقْبَلْ زِينَةَ الْعَالَمِينَ إِذْ وَقَعَتْ فِيهَا لَمْ يُغَيِّرْ دِينًا وَهُوَ كَالَّذِي يُحْتَسِبُ حَالًا يَتَخَدَّى عَلَيْهِ عِبَادَ اللَّهِ

يَذْمُرُ تَلَاوُهُ لَطْفٌ لِلْأَوْدَادِ وَبَأْوِي رَاحُ بَلْبِ الْهَوَاوِرِ عِيَّ شَبَّكَ لَدَنْ مَعْجَرِي مَلَفِ هَلَامٍ وَ
دَمَّحٍ أَوْ هَجَامٍ نَبَاوِي مَرَادِلِ أَوْ

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: **“Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва саллам: “Аллоҳ учун ушбу ўн кунликда қилинадиган солиҳ амаллардан кўра севимлироқ амал йўқдир”, дедилар. Шунда: “Эй Расулulloҳ, Аллоҳ йўлида жидду жаҳд қилиш ҳамми?” деб сўралди. У зот: “Ҳа, Аллоҳ йўлида жидду жаҳд қилиш ҳам. Фақат бир киши ўз жони ва моли билан чиқиб, ундан бирон нарчасиз қайтиб келса, бундан мустасно”, дедилар”** (Бухорий, Абу Довуд, Термизий, Доримий, Ибн Можа ва Аҳмад ривояти. Ривоят лафзи Абу Довудга тегишли).

Ҳадисдаги “ўн кунлик” зулҳижжа ойининг ўн кунлигидир. Бу нарса бошқа ривоятларда аниқ айтилган. Жумладан, Ибн Ҳиббон ва Абу Авона келтирган ривоятда “Аллоҳ даргоҳида зулҳижжанинг ўн кунидан афзал кунлар йўқ”, дейилган.

Бу ўн кунликда солиҳ амалларга тарғиб қилинишидан мақсад шуки, ундаги амаллар Аллоҳ учун энг севимли саналади. Бунинг ҳикмати ва сабаби ёлғиз Аллоҳгагина маълум. Бандалар буюрилган ишни адо қилишлари билан кўп мукофот ва савобларга эришадилар. Биз Зулҳижжанинг аввалги ўн кунлиги афзал кўрилишидан кўзланган ҳикмат борасида шуни айтамикки, ўша кунларда ҳожилар ҳаж амалларини бажараётган бўладилар, кунларнинг энг улуғи Арафа ва Қурбон ҳайити ҳам айнан шу ўн кунлик ичидадир. Шу сабаб бу вақтда қилинган амаллар Аллоҳ учун энг маҳбуб саналади.

مَّا أَيَّ لَضْفَاءٍ لِقَامٍ مَلَسَ وَهِيَ لَعْنَةُ هَلَالِ لَيْلِ لَوَسْرٍ نَأْنَعُهُ لَلِأَيِّضِ رَبِّ آجَنْ وَعَو
حَحَّصْ هُدْنَ سَوْرَابِ لِبَلْبِ الْهَوَاوِرِ عَجَّ حَلَّيْ ذَرْشَعِ يَنْعِي رُشَعْلِ الْإَيُّ نَدَلِ

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинишича, Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва саллам шундай деганлар: **“Дунё кунларининг энг афзали ўн кунлик** (яъни зулҳижжанинг ўн куни)**дир”** (Баззор ривояти. Ривоят санади саҳиҳ).

Уламолар зулҳижжанинг ўн кунлиги афзалми ёки рамазоннинг охириги ўн кунлиги афзалми, деган масалада ихтилоф қилишган. Аллома Ибн Қаййим бу борада қуйидаги фикрни билдирган: “Рамазоннинг охириги ўнлигининг тунлари зулҳижжанинг аввалги ўн кечасидан афзалдир. Зулҳижжанинг аввалги ўн куни рамазоннинг охириги ўн кунидан афзалдир. Арафа ва

қурбонлик қилинадиган кун сабабидан зулҳижжанинг аввалги ўн куни афзал. Лайлатул қадр сабабидан рамазоннинг охириги ўн туни афзал саналади”.

رُوِّدَ شَلَا دِيَّ سَ: مَلَسَ وَهَلَّ عُهُلَلِ لَ صَ: هَلَلِ لُ وُسَرَ لَاقَ: لَاقَ يَرْدُخُلِ دِيَّ عَسَ يَبَّ أُنَعَوُ
هُدَنَسَ وَرَكَاسَعُ نَبَاوُ رَا زَبَلِ أَوْ يِقَ هَبَلِ أَوْ رَ: هَجَّ لَ أَوْ دَّةَ مَرُحَ أَوْ نَاضَمَ رُزَشَ
فِي غَضَ.

Абу Саид Худрий розияллоҳу анҳу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ривоят қилади: **“Ойларнинг саййиди - рамазон, уларнинг ҳурмати энг баланди - зулҳижжадир”** (Байҳақий, Баззор ва Ибн Асокир ривояти. Ривоят санади заиф).

Уламолар рамазон ойи зулҳижжадан афзаллигини айтишган. Аслида ой ёки амаллар бир-биридан устун бўлади. Масалан, намоз рўзадан афзал. Бироқ бир кун рўза тутиш икки ракат намоздан яхшироқ.

Доримий ва Байҳақий саҳиҳ санад билан келтирган ривоятда айтилишича, Саид ибн Жубайр зулҳижжанинг ўн кунида ибодатга жидду жаҳд билан киришар, бошқа вақтда қилмаган саъй-ҳаракатини айнан шу ўн кунликда қиларди.

أَلَوْ هَلَلِ دُنَعُ مَطْعَ أَمَّيْ أَمَّ: لَاقَ مَلَسَ وَهَلَّ عُهُلَلِ لَ صَ: يَبَّ نَلِ أُنَعَوُ رَمُعَ نَبَا نَعَوُ
لِي لَهَلِ أَمَّ نَهَيَّ فِ أَوْ رَثُ كَأَفَ رَشَ غَلِ مَّيْ أَلِ: وَهَدَ نَمَّ نَهَيَّ فِ لَمَّ غَلِ أَمَّ: لَاقَ مَلَسَ وَهَلَّ عُهُلَلِ لَ صَ:
هُدَنَسَ وَرَكَاسَعُ نَبَاوُ يِنَا رَبَّ طَلِ أَوْ يِقَ هَبَلِ أَوْ دَمَّ حَ أَوْ رَ: دِيَّ مَرُحَ تَلِ أَوْ رِي بَلَّ كُتَلِ أَوْ
حِي حَ صَ.

Ибн Умар розияллоҳу анҳу Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ривоят қилади: **“Аллоҳ наздида ушбу ўн кунликда қилинадиган солиҳ амаллардан кўра улуғроқ ва севимлироқ амал йўқдир. Бас, ушбу (кун)ларда таҳлил, такбир ва таҳмидни кўпайтиринглар!”** (Аҳмад, Байҳақий, Табароний ва Ибн Абу Шайба ривояти. Ривоят санади саҳиҳ).

Ушбу ривоятга кўра, зулҳижжанинг аввалги ўн кунлигида “лаа илааҳа иллаллоҳ”, “аллоҳу акбар” ва “ал-ҳамду лиллааҳ” калималарини кўп айтиш яхши экан.

Аввал айтиб ўтилганидек, зулҳижжанинг ўн кунида қилинадиган амаллар Аллоҳ учун энг маҳбуб саналади. Шу билан бирга мазкур вақтда Аллоҳ учун севимли бўлган зикр амалга оширилса, нур устига нур бўлади. Фазилатли амал фазилатли вақтда бажарилиши қилинаётган иш учун кўпроқ ажр олиниши ва ундан кўзланган мақсад рўёбга чиқишига сабаб

Демак, зулҳижжанинг бу фазилатли кун ва тунларини ғанимат билиб, улардан оқилона фойдалансак, охиратимиз учун чексиз ва қимматли захира тўплаб, қиёмат куни мезонимиз оғир бўлишига сабаб амалларни бажарган бўламиз.

манба:muslim.uz